

Veiligheid casus Johnny

Kans: niet van toepassing

NHL-Stenden Hogeschool Leeuwarden

Studiejaar: 2021-2022

Aantal woorden:

Inleverdatum: 06-04-2022

Studiecoach: Sybren Mulder

Docent: Sybren Mulder

Casus uitgewerkt door:

- Jaap Wiersema (5036321)
- Jesper Wierda (4913930)
- Qin de Boer
- Tyche Haarman

Inleiding casus Johnny

Voor het vak 2.1 *verpleegkundig leiderschap* is het van belang dat je kan aantonen inzicht te hebben in het beroep van de HBO-verpleegkundige. Dit gebeurt aan de hand van de volgende componenten van verpleegkundig leiderschap: *coördinatie van zorg, veiligheid, relevante wet- en regelgeving, de beroepscode, kwaliteit van zorg en de visie op verplegen*. Specifiek zal nu diep worden ingegaan op de casus van Johnnie die valt onder *veiligheid*. Het thema '*veiligheid*' is uitgewerkt met een groepje tijdens de COL. De volgende CanMEDs-rollen zullen ter sprake komen: *Professional en kwaliteitsbevorderaar, Organisator, Professioneel gedrag, Veiligheid bevorderen* en tenslotte *Multidisciplinair samenwerken*. Ter informatie is casus 'Johnnie' onder nogmaals weergegeven.

Casus Johnnie

Je bent werkzaam als JGZ- verpleegkundige op een consultatiebureau. Vanmiddag heb je een aantal huisbezoeken in je agenda staan. Je zoekt, als voorbereiding, de digitale dossiers op van de gezinnen waar je heen gaat. Het eerste gezin dat je bezoekt bestaat uit moeder Mariska (37), haar vriend John (54), hun zoontje Johnny (3) en de twee kinderen van John uit een eerdere relatie: Kimberley (14) en Jeffrey (17).

Mariska is ziek en heeft je telefonisch gevraagd om langs te komen, omdat ze zelf niet in staat is om met Johnny voor een reguliere controle naar het consultatiebureau te komen.

Als je binnenkomt, blijkt het hele gezin aanwezig te zijn. De kamer staat blauw van de rook, de televisie staat aan en er lopen twee honden rond. Mariska zit op de bank met Johnny naast haar.

Je vraagt aan Kimberley of ze het afgelopen weekend nog iets met haar vriendinnen heeft gedaan. Ze kijkt op van haar smartphone en zegt kort: 'Ja, shoppen!'.

John staat op van de bank en loopt naar de keuken. Even later komt hij terug met een blikje bier voor zichzelf en een cola voor Mariska. "Let maar niet op haar, ze zit de hele dag te appen met allemaal mannen. "Heb je weer mooie cadeautjes gekregen?" vraagt Jeffrey, de puberzoon, pesterig, waarna hij de rook van zijn sigaret in het gezicht van zijn zus blaast. "Rot op man, ga toch lekker blowen met je vriendjes!" schreeuwt Kimberley. Ze staat op en rent huilend de kamer uit.

Voordat jij Jeffrey wat kan vragen, staat hij op en sjokt naar de keuken. "He, blijf met je poten van mijn bier af!", roept John. "Ach man zeur niet zo", antwoordt Jeffrey uit de keuken. John vliegt overeind en even later klinkt er geschreeuw, iets wat op de grond stuk valt, blaffende honden en een deur die hard dichtslaat.

Mariska blijft onverstoord naar de televisie kijken en jij weet niet goed wat je moet doen. Kleine Johnny kruipt dicht bij zijn moeder aan en hij kijkt je met grote ogen aan.

Je ziet dat hij klein is voor zijn leeftijd en een luier draagt. Als je wat aan hem vraagt zegt hij niks terug. "Hij zegt nog niet zoveel", zegt zijn moeder. "Het is niet zo'n prater", vult haar vriend aan. "Maar dat ben ik ook niet." John komt de kamer weer in en gaat naast zijn vriendin zitten, opent een nieuw blikje bier en vraagt je: "Zo, en wat kwam jij ook alweer doen?"

Je herpakt jezelf en zegt dat je voor Johnny komt, dat je wil weten hoe het met hem gaat. Hoe het met zijn spraak gaat, of hij zindelijk is en hoeveel hij gegroeid is sinds de vorige controle. "Nou dat gaat helemaal goed, niks aan het handje. Hij is pappa's grote knul, he Johnny?" De peuter kijkt met grote ogen naar zijn vader en zegt niks.

Welke wet- en regelgevingen zijn er voor probleemgezinnen?

Er zijn verschillende wetten geschreven om probleemgezinnen te helpen. Om hier duidelijkheid over te krijgen zijn de belangrijkste wetten voor probleemgezinnen op een rijtje gezet:

- De wet maatschappelijke ondersteuning, ook wel de WMO, is een ondersteunende wet die door gemeenten wordt gebruikt. De gemeenten zijn verantwoordelijk dat mensen niet op eigen kracht zelfredzaam zijn en moeten dus ondersteuning bieden. Dit kan de gemeenten doen door bijvoorbeeld begeleiding en/of dagbesteding, tijdelijke ondersteuning om de mantelzorger te ontlasten, een beschermde plaats bieden voor mensen met een psychische stoornis of mensen die dakloos zijn of in geval van huiselijk geweld opvang bieden. Iedere gemeente organiseert deze toegang tot ondersteuning op zijn eigen manier.
- De wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst, ook wel WGBO, is een wet die ervoor zorgt dat de arts beperkt is in zijn contractsvrijheid. Als een arts en patiënt een behandelrelatie aangaan, sluiten ze juridisch gezien een zogenaamde 'behandelingsovereenkomst'. De overeenkomst zorgt ervoor dat alle betrokken partijen de inhoud ervan vrijelijk kunnen bepalen, dit hoeft ook niet schriftelijk neer worden gezet. De WGBO wet kent de patiënt onvervreemdbare rechten toe, dit betekent dat de patiënt rechten heeft die altijd gelden. Afspraken die afwijken zijn alleen rechtsgeldig die in het voordeel zijn van de patiënt. Ook kan een arts niet zomaar een behandeling beëindigen en een patiënt kan dat wel.
Een ander belangrijk onderdeel van de WGBO is de kwaliteit van de zorg. De WGBO benadrukt namelijk de eigen verantwoordelijkheid van de hulpverlener voor zijn door hem te verplichten altijd te handelen als goed hulpverlener.
- De Jeugdwet is er om jeugdhulp te bieden in samenhang met ondersteuning van gezinnen bij werk, inkomen en schulden. Hier zijn de gemeenten verantwoordelijk voor, omdat zij dichterbij de inwoners zijn en dit dus ook beter kunnen organiseren. De overheid heeft de verantwoordelijkheid bij de gemeenten gelegd voor het beschikbaar stellen van alle vormen van jeugdhulp. Dit kan bijvoorbeeld hulp aan huis zijn voor problemen in gezinnen, maar ook bij psychische- en gedragsproblemen van kinderen en jongeren.
Gemeenten hebben ook de plicht van het bieden van jeugdhulp en ondersteuning. Dit kan aan jongeren zijn met bijvoorbeeld een beperking, stoornis, aandoening of groeiproblemen. Door die verplichting moeten gemeenten in ieder geval het volgende doen:
 - de jongere adviseren welke hulp het beste past.
 - samen met de jongere de goede vorm van jeugdhulp kiezen
 - zorgen dat de gekozen jeugdhulp beschikbaar is.
- Wet zorg en dwang = Regelt de rechten bij onvrijwillige zorg of onvrijwillige opname van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatrische aandoening zoals dementie. Deze wet geldt ook voor kinderen, maar er is een verschil in licht verstandelijk beperkt en een verstandelijk beperking of de wet van toepassing is. Bij verstandelijke beperking is dit onvrijwillige zorg zoals omschreven in de Wzd. In dat geval moet er wel aan de eisen van de Wet zorg en dwang worden voldaan en bij licht verstandelijk beperkte kinderen hoeven zorgaanbieders niet aan de Wzd verplichtingen voldoen.

- Wet BIG = De Wet op de Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) is bedoeld voor de bescherming van patiënten op gebied van kwaliteit. Het doel van de wet bestaat uit twee delen: Het bevorderen en bewaken van de kwaliteit van de beroepsuitoefening (1) en het beschermen van de patiënt tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen door beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg. De Wet BIG laat de uitoefening van de individuele gezondheidszorg in principe vrij voor iedereen. Het uitgangspunt van de Wet BIG is dat beroepen niet worden opgenomen in de Wet BIG aangezien het belangrijk is dat gewoon aan de kwaliteit van zorg wordt voldaan.
- Tot slot het tuchtrecht. Het tuchtrecht is een vorm van rechtspraak die erop toeziet dat de leden van een beroepsgroep zich houden aan de gedragsregels en de professionele beroepsstandaarden. Dit medisch tuchtrecht geldt voor verpleegkundigen, maar ook beroepen die ingeschreven staan in het BIG-register zoals artsen, tandartsen en apothekers. De tuchtrechter bekijkt en beoordeelt het handelen en nalaten van verpleegkundigen aan twee normen:
 1. De zorgverlener heeft gehandeld (of iets nagelaten) in strijd met de zorg die hij/zij behoort te verlenen aan de patiënt, degene die in nood verkeert, of zijn/haar naasten.
 2. De zorgverlener heeft gehandeld (of iets nagelaten) in strijd met hetgeen een behoorlijk beroepsbeoefenaar betaamt.
 Uiteindelijk moet de tuchtrechter antwoord geven op de vraag: is de beroepsbeoefenaar bij het beroepsmatig handelen binnen de grenzen gebleven van een redelijk bekwame beroepsuitoefening?

Analyse casus, welke wetten zijn van toepassing op de casus?

De volgende twee wet- en regelgevingen zijn van toepassing op de casus: WMO, Jeugdwet en Wet BIG. Hieronder de relatie tussen de patiëntcasus en de relevante wet- en regelgeving.

WMO

De WMO is van toepassing op de casus, omdat als er specifiek naar de moeder en zoon Johnny gekeken wordt er geen sprake is van zelfredzaamheid. Bij de WMO wet moet er zodra er melding is gemaakt door iemand met verzoek tot ondersteuning, de gemeente moet onderzoek doen naar de persoonlijke situatie. In de persoonlijke situatie van moeder Mariska en zoon Johnny is er geen sprake van zelfredzaamheid en wel sprake van mogelijk huiselijk geweld. De gemeente moet bij spoedgevallen binnen 24 tot 28 uur hulp bieden. Nu is hier geen sprake van een spoedgeval, maar de gemeente kan wel voor dit gezin tijdelijke maatwerkvoorziening regelen zoals, huishoudelijke hulp, begeleiding thuis of opvang elders. Ook start de gemeente direct onderzoek naar de persoonlijke situatie.

Jeugdwet

De Jeugdwet is van toepassing op de casus, omdat de situatie van het gezin onder de zorgvorm van de Jeugdwet valt. Johnny is drie jaar is, nog niet zindelijk en is klein voor zijn leeftijd en tenslotte zegt hij ook nog niks. Johnny heeft dus nog zorg nodig van een oudere, maar dit is op het moment niet het geval aangezien de moeder te ziek is om iets te kunnen doen en vader niks laat blijken om enige hulp aan Johnny te bieden. Er is dus sprake 'Zorg- en hulp bij opvoedingsproblemen'. In dit geval zijn de uitgangspunten van de Jeugdwet 'het versterken van het opvoedkundig klimaat binnen het gezin' en 'Tijdig aanbieden van hulp op maat'. De gezinssituatie komt onnatuurlijk over, maar de focus moet

blijven liggen bij de ouders. Het is van belang dat de vader ook gaat deelnemen in de zorg op momenten dat de moeder er niet toe in staat is hierbij kan de jeugdwet helpen.

Deze wetten zijn wel van toepassing op het gezin en bieden hulp, maar deze hulp kan alleen geboden worden als het gezin het accepteert. De aangeboden opvoedbegeleiding valt hieronder en alles wat daaraan aan vast zit. Dit zou een mogelijk spanningsveld kunnen zijn.

Wat waarborgt de veiligheid van patiënten en medewerkers?

Wet BIG

De veiligheid van de patiënten is op gebied van kwaliteit met name beschermd. Daarnaast wordt de patiënt ook beschermd tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen door beroepsbeoefenaren in de individuele gezondheidszorg. Naast verpleegkundigen vallen hier anderen beroepen onder zoals Apotheker, Arts, Fysiotherapeut, Gezondheidszorgpsycholoog, Psychotherapeut, Tandarts en Verloskundige. Als er niet aan de kwaliteit van zorg wordt voldaan dan mag de patiënt niet verder worden verzorgd zodat de veiligheid niet in gevaar loopt.

WGBO

Zoals eerder vermeld is de WGBO een 'behandelingsovereenkomst' tussen hulpverlener en patiënt. De veiligheid van de patiënt wordt hierbij gewaarborgd doordat de hulpverlener beperkt wordt in zijn contractsvrijheid. Ook kan de arts/hulpverlener niet zomaar de behandelingsovereenkomst beëindigen en de patiënt wel, waardoor de patiënt hierdoor ook extra beveiligd is. Verder zorgt de WGBO er dus ook voor dat de arts/hulpverlener verplicht wordt om goed te handelen en zijn eigen verantwoordelijkheid hiervoor te nemen.

Gebruikte websites

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2022-01-01> (Jeugdwet)

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/zorg-en-ondersteuning-thuis/wmo-2015> (WMO)

<https://www.dwangindezorg.nl/wzd> (Wzd)

<https://www.knmg.nl/advies-richtlijnen/dossiers/behandelingsovereenkomst-wgbo.htm> (WGBO)

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/jeugdhulp/jeugdhulp-bij-gemeenten> (Jeugdwet)

<https://www.zorgwijzer.nl/fag/jeugdzorg#:~:text=Welke%20zorgvormen%20vallen%20onder%20de,te%20maken%20met%20de%20Jeugdwet.> (Jeugdwet)

<https://www.zorginstituutnederland.nl/over-ons/werkwijzen-en-procedures/adviseren-over-opname-beroepen-en-erkenning-specialistentitels-in-de-wet-big/de-wet-big-achtergrondinformatie> (Wet BIG)

<https://www.venvn.nl/thema-s/tuchtrecht/> (tuchtrecht)